EIO Kortekallio Eeva-Liisa(TEM) 11.05.2017

Asia
EU; Neuvosto; Epävirallinen kilpailukykyneuvosto (tutkimus) 3.5.2017, Malta

Kokous
Epävirallinen kilpailukykyministerikokous 03.05.2017

Euro-Välimeri -alueen tutkimus- ja innovaatioyhteistyötä pidetään tärkeänä poliittisen, taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen vuoksi. Tutkimus- ja innovaatiotoiminta sai laajan tuen tiedediplomatian keinona. Tiedon, osaamisen ja resurssien jakaminen auttaa ongelmien ratkaisuissa. PRIMA ja BlueMed -aloitteita pidettiin hyvinä esimerkkeinä edistää yhteistyötä.

Innovaatiokuilun kaventaminen edellyttää ensi sijassa kansallisia toimia. EU:n puiteohjelmassa tulee korkea laatu säilyttää ensisijaisena kriteerinä. Vähemmän innovoivat maat toivovat kuitenkin EU:n 9. puiteohjelmalta erityistoimia näiden maiden tukemiseksi ja puiteohjelmaan osallistumisen parantamiseksi.

EU-puheenjohtajamaa Malta järjesti epävirallisen kilpailukykyministerikokouksen (tutkimus) Maltalla 3.5.2017.

Kokouksen keskustelunaiheet olivat: 1) Euro-Välimeri -alueen tutkimus- ja innovaatioalan (T&I) yhteistyö ja 2) Euroopassa vallitsevan tutkimuksen ja innovoinnin välisen kuilun, ns. innovaatiokuilun, kaventaminen. Keskustelua Euro-Välimeri alueen T&I-yhteistyöstä jatkettiin ministeritason konferenssissa 4.5.2017.

Euro-Välimeri -alueen T&I-yhteistyö

Puheenjohtajan, varaministeri (Parliamentary Secretary of Research, Innovation, Youth and Sports) Chris Agius'n mukaan tavoitteena on edelleen vahvistaa T&I-alan yhteistyötä Välimeren alueella. PRIMA-aloite toimii hyvänä esimerkkinä. Puheenjohtajan laatimat kysymykset keskustelun jäsentämiselle koskivat tiedediplomatian käyttöä Välimeren alueella ja T&I-toiminnan roolia Euro-Välimeri -yhteistyössä.

Komissaari Moedas korosti tiedediplomatian merkitystä, joka toteutuu "siltojen" rakentamisella eri maiden välillä, keskittymällä globaaleihin haasteisiin (joilla ei ole fyysisiä rajoja) sekä ottamalla huomioon kansalaiset globalisaatiossa. Tiedediplomatiasta on kuitenkin helpompi puhua kuin toteuttaa sitä. EU on avoin kaikkien maiden kanssa tehtävälle yhteistyölle.

Keskustelussa tutkimus- ja innovaatiotoiminta sai laajan tuen tiedediplomatian keinona. Välimeren alue todettiin olevan entistä tärkeämpi mm. poliittisen, taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen vuoksi. T&I-toiminnassa tiedon, osaamisen ja resurssien jakaminen auttaa ratkaisemaan ongelmia. Muistutettiin myös mm. aivovuodosta ja osaamisen tuhlaamisesta (brain waste). PRIMA ja BlueMed -aloitteet ovat hyviä esimerkkejä yhteistyöstä. Näiden aloitteiden tulokset ovat kiinnostavia myös ei-

osallistuvien maiden kannalta. Komissiolle esitettiin toive pohtia EU:n ja kansallisten tiedeattasheoiden yhteistyöstä eri maissa. Jäsenmaiden, komission, kahdenvälisistä ja monenkeskisistä instrumenteista voisi rakentaa toimivan kokonaisuuden. Itämeren alueen Bonus-ohjelma on esimerkki PRIMAlle ja siitä saatuja kokemuksia kannattaa hyödyntää. Puiteohjelman kiinnostavuutta 3. maille tulee parantaa.

Puheenjohtaja päätti keskustelun todeten konsensuksen vallitsevan siitä, että tiedediplomatia perustuu avoimuudelle, yhteistyölle ja luottamukselle. PRIMA, BlueMed ovat hyviä aloitteita tässä mielessä. Keskustelua jatketaan Euro-Välimeri –konferenssissa 4.5.2017 kollegaministereiden kanssa.

Innovaatiokuilun kaventaminen

Puheenjohtajan kysymykset keskustelun pohjaksi koskivat sitä, mitä jäsenvaltioiden tulisi tehdä kansallisesti innovaatiosuorituskykynsä parantamiseksi ja miten kysymys tulisi ottaa huomioon EU:n T&I-puiteohjelmassa.

Komissaari Moedas totesi keskeistä olevan ideoiden jakamisen jäsenmaiden välillä. Puiteohjelman PSF (Policy Support Facility) on hyvä työkalu ja sitä monet maat ovat käyttäneet. Samoin T&I-toiminnan verokannusteilla on IMF:n selvityksen mukaan positiivinen vaikutus. Horisontti 2020 -ohjelmaan osallistumiseen ja siihen kytkeytyvään palkkausongelmaan on löydetty (väliaikainen) ratkaisu. H2020 -väliarviointia tekevältä Pascal Lamyn ryhmää on pyydetty tarkastelemaan myös tätä kysymystä. Huippuosaamista on jokaisessa maassa. H2020-ohjelman Widening -toimien ansioista puiteohjelmaosallistumiset ovat kohdemaista kasvaneet. Myös Seal of Excellence ja muita rakennerahastojen kanssa synergiaa lisääviä toimia tulee hyödyntää. Komissaarin mukaan kyseessä on iso palapeli, joka koostuu politiikasta, instituuteista, kannustimista jne.

Keskustelussa korostui näkemys, että EU:n tulee pystyä kilpailemaan globaalisti. Siksi korkea laatu ja vaikuttavuus pitää säilyttää puiteohjelman johtavina periaatteina. Muistutettiin, että innovaatiokuiluja on myös eri maiden sisällä. Siksi on tärkeää, että kansallista järjestelmää kehitetään mm. kilpailun avulla. Innovaatiokuilusta huolimatta maa voi kuitenkin menestyä hyvin puiteohjelmassa (mm. ES). Päävastuu kehityksestä on jokaisella maalla itsellään. Ns. vahvat innovoijamaatkin (strong innovators) ovat hyödyntäneet rakennerahastovaroja mm. infrastruktuurin ja kapasiteetin rakentamiseen. Puiteohjelman olemassa olevia välineitä tulee hyödyntää ja edelleen kehittää. Kehitys voi olla hidasta, mutta se kannattaa. Korostettiin myös toisilta oppimista. Toisaalta etenkin kohtuullisesti (moderate innovators) tai vähemmän innovoivien (modest innovators) maiden tavoite on, että seuraavassa 9. puiteohjelmassa asiaan kiinnitetään huomiota ja uusiakin keinoja otetaan käyttöön ja lisätään synergiaa rakennerahastojen välillä. Ehdotettiin, että ”widening” -toimien sijaan jatkossa puhuttaisiin osallistavista (inclusion) toimista. Innovaatiokuilun (innovation divide) sijasta voitaisiin puhua inclusive excellence’stä.

Suomen edustajat
Erja Heikkinen /OKM, Eeva-Liisa Kortekallio/TEM

Asiakirjat
Puheenjohtajan taustamuistiot

Liitteet

Viite

Asiasanat	ERA, eurooppalainen tutkimusalue, innovaatiot, tutkimus- ja kehittämistoiminta, Välimeri
Hoitaa	**TEM, UM**
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, PE, PLM, SM, STM, VM, VNK, YM